

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**P. Virgilio Maronis Aliorumque Poetarum Opuscula, Sive
Lusus**

Vergilius Maro, Publius

Antverpiae, 1566

P. Virgilio Maronis *Ceiris, Ad Messallam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69268](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69268)

*Auctor ut occulti noster foret error amoris.
 Iupiter antè sui semper mendacia furti
 Cum Iunone, prius coniux quàm dictus uterque est,
 Gaudia libauit dulcem furatus amorem.
 Et mecum tenera gauisa est ludere in herba, 5
 Purpureos flores, quos insuper accumbebat,
 Candida formoso supponens brachia collo.
 Tum, credo, fuerat Mauors distentus in armis.
 Nam cerisè Volcanus opus faciebat, & illi
 Tristi, turpabat' que mala fuligine barbam. 10
 Non Aurora nouos etiam plorauit amores
 Atque rubens oculos roseo calauit amictu?
 Talia Calicola. nunquid minus aurea promo?
 Ergo quod Deus, atque Heros, cur non minor at as?
 Infelix ego, non illo qui tempore natus, 15
 Quò facilis natura fuit, fors ó mea leua
 Nascendi, miserum' que genus, * & sera libido
 Tanta meæ vitæ cordis fecere rapinam,
 Vt maneam, quod vix oculis cognoscere possis. 20*

P. VIRGILII MARONIS

*CEIRIS, AD MESSALLAM.

ARGUMENTVM.

Virgilius hoc opusculum ad Messallam dirigit, qui Augusti tempore ma-
 gnis in rebus, præsertim militaribus, insignis: præterea orator non in- 25
 dignus, & poëta erat. Vt igitur Maro beneuolentissimū illū sibi effice-
 ret, Ceirim ad illum mittit, in qua præconium Messallæ celebrat. Hanc
 autem de Scyllarum transformatione fabulam elegantissimè poëta
 hinc describit.

Ceiris *αἰρώ* τὸ
αἰρεῖν id est, ton-
 dere dicitur:
 quia totondit
 fatalem criniū
 apicem patris
 sui Nisi, qui cō-
 uersus in auem
 Halyæctū per-
 sequitur Ceirin
 auem, quæ alio
 nomine Scylla
 appellatur.

Sic rectè scri-
 psit Aldus ante
 annos 32.

T si me vario iactatum laudis amore,
 Irritá que expertum fallacis premia vulgi 30
 Cecropius suauis exspirās Hortulus auras
 * Florētis viridi sophiæ cōplectitur umbra:
 Num

- Num mea quæret eo dignum sibi querere carmen?
 Longè aliud studium, atque alios accincta labores
 Alius ad magni suspendit sidera mundi,
 Et placitum* paucis ausa est adscendere collem. multis
- 5 Non tamen abstiam cœptum detexere munus:
 In quo iure meas utinam requiescere Musas,
 Et leuiter blandum liceat deponere morem.
 Quòd si mirificum proferre valent genus omnes
 Mirificum sæcli, modò sit tibi velle libido,
- 10 Si me iam summa sapientia pangeret arce,
 Quatuor antiquis quæ heredibus est data consors,
 Vnde hominum errores longè, latèque per orbem
 Despicere, atque humileis possem contemnere curas:
 Non ego te talem venerarer munere tali.
- 15 Non equidem: quamuis interdum ludere nobis,
 Et gracilem molli liceat pede claudere versum,
 Sed magno intexens, si fas est dicere, peplo,
 Qualis Erichtheis olim portatur Athenis,
 Debita cùm castè soluuntur* vota Minerva, dona
- 20 Tarda uè confecto redeunt Quinquennia lūstro,
 Cùm leuis alterno Zephyrus concrebuit Euro,
 Et prono grauidum prouexit pondere cursum.
 Felix ille dies, felix & dicitur annus:
 Felices qui talem annum videre, diem' que.
- 25 Ergo Palladia texuntur in ordine pugna:
 Magna Giganteis ornantur pepla tropæis:
 Horrida sanguineo pinguntur prælia cocco.
 Additur aurata deiectus cuspide Typho:
 Qui prius Ossæis consternens æthera saxis.
- 30 Emathio celsum duplicabat vertice Olympum.
 Tale Deæ velum sollenni in tempore portant:
 Tali te vellem iuuenum doctissime ritu.

Purpureos inter Soles, & candida Luna
Sidera, ceruleis orbem pulsantia bigis,
Naturæ rerum magnis intexere chartis:

Aeternum sophiæ coniunctum carmine nomen
Nostra tuum senibus loqueretur pagina seclis. 5

Sed quoniam ad tantas nunc primum nascimur artes:
Nunc primum teneros firmamus robore nervos:

Hæc tamen intererea quæ possumus, in quibus ævi
Prærudimenta, & primos exegimus annos,

Accipe dona meo multum vigilata labore, 10
Et præmissa tuis non magna exordia rebus.

Impia prodigijs ut quondam exterruit amplis
Scylla, novos quæ animum sublimis in ære cætus

Viderit: & tenui conscendens sidera penna
Ceruleis sua tecta superuolita uerit alis: 15

Hanc pro purpureo pœnam scelerata capillo,
Pro quæ patris soluens excisa funditus urbe.

Complures illam, & magni Messalla pœta
(Nam verum fateamur: amat Polymneia verum) 20

Longè alia perhibent mutatam membra figura,
Scyllæum monstra in saxum conuersa vocari.

Illam esse, ærumnis quam sæpe legamus Vlyssi
Candida succinctam latrantibus inguina monstribus,

Dulichias vexasse rates, & gurgite in alto
Deprensos nautas canibus lacerasse marinis. 25

Sed neque Mæonia hæc patiuntur credere chartæ,
Nec malus istorum dubijs erroribus auctor.

Nanque alias alij vulgo finxere puellas:
Quæ Colophoniaco Scyllæ dicuntur Homero.

Ipsi seu Lamia mater sit, siue Crataeis, 30
Siue illam monstro genuit Persæa biformi,

Siue est neutra parens: atque hoc in carmine toto,
Inguinis

Hecaten intel-
ligit in Persæa,
sicut in môstro
biformi Phor-
cum. Par-
zhas. in Clau-
dian.

Inguinis est vitium, & Veneris descripta libido:
 Siue etiam * exactis speciem mutata venenis
 Infelix virgo. quid enim commiserat illa?
 Ipse pater * timidam seu a complexus arena
 5 Coniugium cara violauerat Amphitrites:
 Attamen exegit longo post tempore poenas:
 Vt cum cura sui veheretur coniugis alto,
 Ipsa trucem multo misceret sanguine pontum.
 Seu verò, ut perhibent, forma cum vinceret omneis,
 10 Et cupidos quasi passim * spoliaret amanteis:
 Piscibus, & canibus rabidis vallata repente,
 Horribileis circum vidit sibi sistere formas.
 Heu quoties mirata novos expalluit artus!
 Ipsa suos quoties heu pertimuit latratus!
 15 Ausa quod est mulier numen fraudare Deorum,
 Et dictam Veneri votorum vertere poenam:
 Quàm mala multiplici inuenum quòd septa ceterua
 Dixerat, atque animo meretrix iactata ferarum.
 Infamem tali meritorum more fuisse
 20 Docta * Palæphatia testatur voce papyrus.
 Quicquid, & ut quisquis tali de clade locutus,
 Omnia sint: potius liceat notescere Cirin:
 Atque unam ex multis Scyllam non esse puellis.
 Quare & quæ cantus meditantis mittere certos,
 25 Magna mihi cupido tribuistis premia Diua
 Pierides: quarum castos altaria postes
 Munere sæpe meo inficiunt foribus que hyacinthi
 Deponunt flores: aut suauè rubens narcissus,
 Aut crocus alterna coniungens lilia caltha,
 30 Sparsa que liminibus floret rosa. nunc age Diua
 Præcipuè nostro nunc adspirate labori:
 Atque nouum aeterno prætexite honore volumen.

iactis

audare

popularer

Scyllam Palæphatus meretricem fuisse tradit, quæ cum deglubere amatores, indignatione deorum in maris monstrum conuersa est. Parthas.

Sunt Pandionis vicina sedibus vrbes,
 Acteos inter colleis, & candida Thesei
 Purpureis latè ridentia litora conchis:
 Quarum non vlli fama concedere digna
 Stat Megara, Actei quondam munita labore
 Alcathei, Phœbi que. Deus namque adfuit illi:
 Unde etiam citharæ voces imitantur acutas:
 Sæpe lapis recrepat Cyllenia munera pulsus,
 Et veterem sonitu Phœbi testatur honorem.
 Hanc urbem, ante alios, qui tum florebat in armis, 10
 Fecerat infestam populator remige Minos:
 Hospitio que seni fuit hippolydosâ que victo,
 Carpathium fugiens, & flumina Ceratea
 Texerat. hunc bello repetens Gortynius Heros,
 Attica Cretæa sternebat rura sagitta. 15
 Sed neque tunc ciues, neque tunc Rex ipse veretur
 Infesto ad muros volitanteis agmine turmas
 Ducere, & indomita virtute retundere menteis:
 Responsum quoniam satis est meminisse Deorum,
 Nam capite à summo Regis, mirabile dictu, 20
 Candida cæsaries, florebant tempora lauro,
 Et roseus medio fulgebat vertice crinis:
 Cuius quàm seruata diu natura fuisset,
 Tam patriam incolumem Nisi, regnum que futurum
 Concordes stabili firmarunt numine Parca. 25
 Ergo omnis caro residebat cura capillo:
 Aurea sollenni comptum quoque fibula ritum
 Corfelle * Mopsopio, tereti nec tebat dente cicada.
 Nec verò hac vobis custodia vana fuisset,
 Nec fuerat: nisi Scylla nouo concepta furore 30
 Scylla patris miseri, patriæ que inuenta sepulcrum,
 O nimium cupidis si non inhiasset ocellis.

Sed

Sed malus ille puer, quem nec sua flectere mater
Iratum potuit, quem nec pater, atque auus idem
Iupiter, ille etiam Pœnos domitare leones,
Et validas docuit vires mansuescere tigris.

5 Ille etiam Diuos, homines sed dicere magnum est.
Idem tum superis acuebat paruulus iras
Iunonis magnæ: cuius periuria Diua
Olim se meminisse diu per iura puella
Non ulli liceat: violauerat inscia sedem,

10 Dum sacris operata Dea lasciuit, & extra
Procedit longè matrum, comitum' que cateruam,
Suspensam gaudens in corpore ludere vestem,
Et tumidos agitante sinus Aquilone relaxans.
Necdum etiam castos agitauerat ignis honores,

15 Necdum sollenni lympha perfusa sacerdos
Pallantis folys caput exornarat oliua,
Cum lapsa è manibus fugit pila, cum' que *relapsa
Procurrit virgo: quo utinam ne prodita ludo
Aurea tam gracili soluisset corpora palla

20 Omnia, quæ retinere gradum, cursum' que morari
Possent, ô tecum vellem tua semper haberes:
Non unquam violata manu sacraria Diua,
Iurando infelix nequidquam iura piasses.
Et si quis nocuisse tibi periuria credat,

25 Causa pia est: timuit fratri te ostendere Iuno.
At leuis ille Deus, cui semper ad ulciscendum
Quæritur ex omni verborum iniuria dicto:
Aurea fulgenti depromens tela pharetra,
Heu nimium tereti, nimium Tirynthia *visu

30 Virginis* in tenera defixerat omnia mente.
Quæ simul ac venis hausit sitientibus ignem,
Et validum penitus concepit in ossa furorem:

relaxè

visu

interca

*Sæua velut gelidis Ciconum Bistonis in oris,
 Ictæ'ue Barbarico Cybeles antistita buxo,
 Infelix virgo tota bacchatur in vrbe.
 Non storace Ideo flagranteis picta capillos
 Cognita, non teneris pedibus Sicyonia seruans, 5
 Non niueo retinens baccata monilia collo.
 Multum illi incerto trepidant vestigia cursu.
 Sape redit patrios ascendere prodita muros:
 Aërias' que facit caussam se visere turreis,
 Sape etiam tristis voluens in nocte querelas, 10
 Sedibus ex altis cæli speculatur amorem:
 Castrâ' que prospectat crebris lucentia flammis.
 Nulla colum nouit: carum nec respicit aurum.
 Non arguta sonant tenui psalteria chorda:
 Non Libyco molles, clauduntur pectine tela. 15
 Nullus in ore rubor: ubi enim rubor, obstat amori.
 Atque ubi nulla malis reperit solatia tantis:
 Tabidulam' que videt labi per viscera mortem:
 Quò vocat ire dolor, subigunt quò tendere fata,
 Fertur: & horribili præceps impellitur æstro: 20
 Ut patris ab demens crinem de vertice ferret
 Furtim, atque arguto detonsum mitteret hosti.
 Nanque hæc conditio misera proponitur vna.
 Siue illa ignorans: quis non bonus omnia malit
 Credere, quàm *scelere tanto damnare puellam? 25
 Heu tamen infelix (quid enim imprudentia prodest?)
 Nise pater: cui direpta crudeliter vrbe,
 Vix erit vna super sedes in turribus altis,
 Fessus ubi extructo possis considerare nido.
 Tu quoque auis moriere: dabit tibi filia pœnas. 30
 Gaudete ô celeres subnixæ nubibus altis.
 Quæ mare, quæ virides siluas, lucos' que sonanteis*

plauduntur

tanti sceleris

Inco-

- Incolitis: gaudete vaga, blandâ que volucres,
 Vos que adeò humani mutata corporis artus.
 Vos ò crudeli fatorum lege puella
 Dauliades (crudele) venit carissima vobis
 5 Cognatos augens reges, numerum que suorum
 Ciris, & ipse pater: vos ò pulcerrima quondam
 Corpora, ceruleas praeuertite in aethera nubes:
 Quà nouus ad Superum sedes Calcheius, & quâ
 Candida concessos ascendat Ciris honores.
 10 Iam que adeò dulci deuinctus lumina somno
 Nisus erat: vigilum que procul custodia primis
 Excubias foribus studio iactabat inani:
 Cum furtim tacito descendens Scylla cubili
 Auribus arrectis nocturna silentia tentat:
 15 Et pressis tenuem singultibus aëra captat.
 Tum suspensa leuans digitis vestigia primis
 Egreditur, ferro que manus armata bidenti
 Euolat: at dempta subita in formidine vires,
 Ceruleas sua furta prius testantur ad umbras.
 20 Nam quâ se ad patrium tendebat semita limen,
 Vestibulo in thalami paulum remoratur: & altum
 Suspicit ad culti nutantia sidera mundi,
 Non accepta pijs promittens munera Diuis.
 Quam simul Ogygi Phœnicis filia Charme
 25 Surgere sensit anus (sonitum nam fecerat illi
 Marmoreo erat us stridens in limine cardo)
 Corripit extemplo fessam languore puellam:
 Et simul, ò nobis sacrum caput, inquit, alumna
 Non tibi nequiquam viridis per viscera pallor
 30 Agrotas tenui suffudit sanguine venas.
 Nec leuis hanc faciem (neque enim pote) cura subegit:
 Haud fallor, quod te potius Rhamnusia fallit.*

Nam

Nam qua te caussa nec dulcis pocula Bacchi,
 Nec grauidos Cereris dicam contingere fetus
 Qua caussa ad patrium solam vigilare cubile:
 Tempore quo fessas mortalia pectora curas,
 Quo rapidos etiam requiescunt flumina cursus? 5
 Dic age nunc miserè saltem, quod sepe petenti
 Iurabas nihil esse mihi, cum mast'a parentis
 Formosos circum virgo morerere capillos?
 Hei mihi, ne furor ille tuos inuasert artus,
 Ille Arabis Myrrha quondam qui cepit ocellos, 10
 Ut scelere infando, quod nec sinit Adrasteia,
 Ledere utrunque vno studeas errore parentem.
 Quod si alio quouis animo iactaris amore:
 Nam te iactari, non est Amathusia nostri
 Tam rudis, ut nullo possim cognoscere signo: 15
 Sin concessus amor noto te macerat igne,
 Per tibi Dictynna presentia numina iuro,
 Prima Deum qua te mihi dulcem donat alumnam,
 Omnia me potius digna, atque indigna laborum
 Millia visuram, quam te tam tristibus istis 20
 Sordibus, & scoria patiar tabescere tali.

Hac loquitur: molli que ut se velauit amictu,
 Frigidulam iniecta circundat veste puellam,
 Qua prius in tenui steterat succincta corona.
 Dulcia deinde genis rorantibus oscula figens, 25
 Persequitur miseræ caussas exquirere taleis.
 Nec tamen ante vllas patitur sibi reddere voces
 Marmoreum tremebunda pedem quam rettulit intra.
 Illa autem, quid nunc me, inquit, nutricula torques?
 Quid tantum properas nostros nouisse furores? 30
 Non ego consueto mort alibus vrora amore,
 Nec mihi notorum deflectunt lumina vultus,

Nec

Nec genitor cordi est: ultro namque odimus omneis.
 Nil amat hic animus, nutrix, quod oportet amari,
 In quo falsa tamen lateat pietatis imago,
 Sed media ex acie, medijs ex hostibus. eheu,
 5 Quid dicam? quo ue ipsa malum hoc exordiar ore?
 Dicam equidem: quoniam quid tu tibi dicere nutrix
 Non finis? extremum hoc munus morientis habeto.
 Ille, vides, nostris qui mœnibus assidet hostis,
 Quem pater ipse Deum sceptri donauit honore,
 10 Cui Parca tribuere nec ullo vulnere ladi:
 Dicendum est, frustra circumuehor omnia verbis:
 Ille mea, ille idem oppugnat præcordia Minos.
 Quod te per Diuum crebros obtestor amores,
 Per que tuum memoris haustum mihi pectus alumna,
 15 Ut me si seruare potes, ne perdere malis.
 Sin autem optata spes est incisa salutis:
 Ne mihi, quam merui, inuideas nutricula mortem.
 Nam nisi te nobis malus, ô malus, optima Charme,
 Ante hunc conspectum casus' ue, Deus' ue tulisset:
 20 Aut ferro hoc (aperit ferrum, quod veste latebat.)
 Purpureum patris dempsissem vertice crinem,
 Aut mihi presenti peperissem vulnere letum.
 Vix hæc ediderat, cum clade exterrita tristi
 Intonsos multo deturpat puluere crineis,
 25 Et grauius questu Charme complorat anili.
 O mihi nunc iterum crudelis reddite Minos,
 O iterum nostræ Minos inimice senecta
 Semper: & aut olim nata ô te propter eundem,
 Aut amor insana luctum portauit alumna.
 30 Te ne ego tam longè capta, atque auecta nequini,
 Tam graue seruitium, tam duros passa labores,
 Effugere, ut sistam exitium crudele meorum?

Iam

Iam iam nec nobis ea qua senioribus, vllum
Copia viuendi vitæ genus. ut quid ego amens
Te erepta ô Britomarti, mea spes vna salutis,
Te Britomarti diem potui producere vitæ?

* eleri non

Atque vtinam Cereri, nec tantum grata Diana
Venatus esses virgo sectata virorum,
Cnossia neu Partho contendens spicula cornu
Dictæas ageres ad gramina nota capellas:

Nunquam tam obnixè fugiens Minois amores,
Præceptis aëreis specula de montibus isse:

Unde alij fugisse ferunt, & numina Phocæ

Virginis assignant: alij quò notior esses,

Dictynnæ dixere tuo de nomine Lunam.

Sint hæc vera velim: mihi certè gnata peristi.

Nunquam ego te summo volitantem in vertice montis

Hyrmanos inter comites, agmen que ferarum

Conspiciam, nec te redeuntem amplexa tenebo.

Verum hæc tum nobis grauiæ, atque indigna fuere,

Tum mea alumna, tui cum spes integra maneret:

Et vox ista meas nondum violauerat aureis.

T'è ne etiam fortuna mihi crudelis ademit?

T'è ne ô sola mea viuendi causa senecta?

Sæpe tuo dulci nequidquam capta sopore,

Cum premeret natura, mori me velle negaui,

Vt tibi Corycio glomerarem flammæ luto.

Quò nunc me infelix, aut quæ me Numina seruant?

An nescis qua lege patris de vertice summo

Edita candenteis prætexat purpura canos:

Quæ tenui patriæ spes sit suspensa capillo?

Si nescis, aliquam possum sperare salutem:

Inscia quandoquidem scelus es conata nefandum.

Sin est, quod metuo: per me, mea alumna, tuum que

Per

- Expertum multis misera mihi rebus amorem,
 Per me, & sacra precor per flumina Ilithyia,
 Ne tantum in facinus tam nulla mente sequaris.
 Non ego te incepto, fieri quod non pote, conor
 5 Flectere Amor: neque sit cum Dys contendere nostrū:
 Sed patris incolumi potius te nubere regno,
 Atque aliquos tamen esse velis tibi, alumna Penateis:
 Hoc unum exitio docta, atque experta monebo.
 Quod si non alia poteris ratione parentem
 10 Flectere: sed poteris (quid enim non vnica possis?)
 Tunc potius tamen ipsa, pio cum iure licebit,
 Cum facti causam, tempus que doloris habebis:
 Tunc potius conata tua, atque incepta referto.
 Me que, Deos que tibi comites, mea alumna, futuros
 15 Polliceor: nihil est quod tunc ordine longum.
 His ubi sollicitos animi releuauerat astus
 Vocibus, & blanda pectus spe vicerat agrum:
 Paullatim tremebunda genis obducere vestem,
 Virginis, & placidam tenebris captare quietem,
 20 Inuerso bibulum restinguens lumen oliuo,
 Incipit ad crebros insani pectoris ictus
 Ferre manum, assiduis mulcens precordia palmis.
 Noctem illam sic mesta super morientis alumna
 Frigidulos cubito subnixam pependit ocellos.
 25 Postera lux ubi leta diem mortalibus alnum,
 Et gelido veniens manū quatiebat ab Oeta,
 Quem pauide alternis fugitant, optant que puella:
 Hesperium vitant, optant ardescere Solem.
 Preceptis paret virgo nutricis, & omneis
 30 Undique conquirunt nubendi sedula causas.
 Tentantur patria summissis vocibus aures,
 Laudantur que bonae pacis bona: multus inepta

gelida
 manū, pro mā-
 ne, antiquē.
 Plaut. A māni
 vsque ad vespē-
 ram.

Virgi-

Virginis insolito sermo nouus errat in ore.
 Nunc tremere instantis belli certamina dicit,
 Communem que timere Deum: nunc Regis amicos,
 (Nanque ipso verita est orbari mesta parente.)
 Cum Ioue communeis qui quondam habuere nepotes.
 Nunc etiam conficta dolo mendacia turpi
 Inuenit, & Diuum terret formidine ciueis:
 Nunc alia ex alijs, nec desunt, omina querit.
 Quin etiam castos ausa est corrumpere vates:
 Vt, cum casa pio cecidisset victima ferro,
 Essent, qui generum Minoa auctoribus exstis
 Iungere, & anticipites suaderent tollere pugnas.
 At nutrix patula componens sulfura testa
 Narcissum, castiam que herbas incendit olenteis:
 Ter que nouena ligat triplici diuersa colore
 Fila: ter in gremium mecum, inquit, despue virgo,
 Despue ter virgo. numero Deus impare gaudet.
 *Inde Ioui geminat magno frigidula sacra,
 Sacra nec Idaeis senibus, nec cognita Graijs.
 Pergit Amycleo spargens altaria thallo,
 Regis Iolchiacis animum desigere votis.
 Verum vbi nulla mouet stabilem fallacia Nisum,
 Nec possunt homines, nec possunt flectere Diui:
 Tanta est in paruo fiducia crine cauendi:
 Rursus ad inceptum sociam se adiungit alumna,
 Purpureum que parat rursus tondere capillum,
 Cum longo quod iam captat succurrere amori.
 Non minus illa tamen reuehi, quod moenia crescant,
 Gaudeat: & cineri patriae est iucunda sepulto.
 Ergo metu capiti Scylla est inimica paterno.
 Tum coma Sidonio florens succiditur ostro:
 Tum capitur Megara, & Diuum responsa probantur:
 Tum.

Hinc magno
generata Ioui

Tum capitur Megara, & Diuum responsa probantur.

Tum suspensa nouo ritu de nauibus altis,
Per mare ceruleum trahitur Nescia virgo.

Complures illam Nympha mirantur in undis:

5 Miratur pater Oceanus, & candida Tethys,
Et cupidas secum rapiens Galatea sorores:

Illa etiam, iunctis magnum que piscibus aequor,
Et glauco bipedum curru metitur equorum,
Leucothoe, paruus que Dea cum matre Palamon.

10 Illi etiam alternas sortiti viuere lucas

Cara Iouis *suboles, magnum Iouis incrementum.

Tyndarida niueos mirantur virginis artus.

Has adeo voces, atque hac lamenta per auras

Fluctibus in medijs questu voluebat inani,

Ad caelum infelix ardentia lumina *tollens,

15 Lumina: nam teneras arcebant vincula palmas.

Suppressite o paullum turbati flamina venti,

Dum queror: & Diuos, quanquam nil testibus illis

Profeci, extrema moriens tamen alloquor hora.

Vos ego, vos adeo venti testabor, & aura:

20 Vos *Numantina si qui de gente venitis,

Cernitis. illa ego sum cognato sanguine vobis

Scylla, quod ab salua liceat te dicere Procne.

Illa ego sum Nisi pollentis filia quondam:

Certatim ex omni petijt quam Gracia regno,

25 Quam curuus terras amplectitur Hellespontus:

Illa ego sum, Minos, sacratio foedere coniux

Dicta tibi: tamen hac, & si non accipis, audis.

Vincta ne tam magni tranabo gurgitis undas?

30 Vincta tot assiduas pendebo ex ordine lucas?

Non equidem me alio possum contendere dignam

Supplicio: quod sic patriam, caros que Penateis

c Hostibus

suboles

tendens

o Mantina

esto hæc

Hostibus immiti que addixi ignara tyranno.
 Verum * est hoc, Minos illos scelerata putavi,
 Si nostra antè aliquis nudasset fœdera casus,
 Facturos: quorum direptis mœnibus urbis,
 O ego crudelis flamma delubra petiui:
 Te verò victore prius vel sidera cursus
 Mutatura suos, quàm te mihi talia capta
 Facturum metui. iam iam scelus omnia vincit.
 T'én' ego plus patrio dilexi perdita regno?
 T'én' ego? nec mirum, vultu decepta puella
 Vt vidi, ut perij! ut me malus abstulit error!
 Non equidem ex isto speravi corpore posse
 Tale malum nasci: forma, vel sidere fallor.
 * Non me delicijs commouit regia diues,
 Diues coralijs fragili, & lacrymoso electro.
 Me non florentes equali corpore Nymphae,
 Non metus incensam potuit retinere Deorum.
 OMNIA vincit amor. quid enim non vinceret ille?
 Nec mihi iam pingui sudabunt tempora myrrha,
 Pronuba nec castos accendet pinus odores,
 Nec Libys Assyrio sternetur lectulus ostro.
 Magna queror: nec & illa quidem communis alûna
 Omnibus iniecta tellus tumulauit arena.
 Me'ne inter comites, ancillarum que cateruas,
 Me'ne alias inter famularum munere fungi,
 Coniugis atque tua, quaecunque erit illa, beata
 Non licuit grauidos penso deuoluere fusos?
 At belli saltem captiuam lege necasses.
 Iam fesse tandem fugiunt de corpore vires,
 Et caput inflexa lentum ceruice recumbit.
 Marmorea adductis labascunt brachia nodis.
 * Aequorei pisces, immania corpora Ponti,

Æquoreæ pestes

Vndique

Anadiplosis est:
 hic versus
 in impressis li-
 bris hæctenus
 deprauatus
 fuit.

- Undique conueniunt, & glauco in gurgite circum
 Verbere caudarum, atque oris minitantur hiatu.
 Iam tandem casus hominum, iam respice Minos,
 Sit satis hoc, tantum solam vidisse malorum:
- 8 Vel fato fuerit nobis hæc debita pestis,
 Vel casu incepto, merita vel denique culpa.
 Omnia nam potius, quàm te læsisse putabo.
 Labitur interea reuoluta ab litore classis,
 Magna repentino sinuantur lintea Coro,
- 10 Flectitur in viridi remus sale, languida fessæ
 Virginis in cursu moritur querimonia longo.
 Deserit angustis inclusum faucibus Isthmon,
 Cypselidæ magni florentia regna Corinthi,
 Præterit abruptas Scironis protinus arceis,
- 15 Infestum' que suis diræ testudinis exit
 Speleum, multo' que cruentas hospite cautes.
 Iam' que ad eò tutum longè Piræea cernit,
 Et notas secum, heu frustra, respectat Athenas.
 Iam procul è fluctu Minoia respicit arua,
- 20 Florētēis' que videt iam Cycladas, hinc Strophadas' q;
 Hinc sinus, hinc statio contrà patet Hermiona.
 Linquitur ante alias longè gratissima Delos
 Nereidum matri, & Neptuno Aegæo.
 Prospicit incinctam spumanti litore Cythnon,
- 25 Marmoream' que Paron, viridem' q; allapsa Donyfam,
 Aeginam' que simul, sementiferam' que Seriphum.
 Fertur, & incertis iactatur ad omnia ventis.
 Cymba velut magnas sequitur cùm paruula classeis,
 Afer & hiberno bacchatur in equore turbo:
- 30 Donec tale decus forma vexauit, & egros
 Non tulit, & miseros mutauit virginis artus,
 Caruleo pollens coniux Neptunia regno.

Sed tamen externam squamis vestire puellam,
 Infidos que inter teneram committere pisceis
 Non statuit. nimium est auidum pecus Amphitrites.
 Aëreis potius sublimem sustulit alis,
 Esset ut in terris facti de nomine Ciris, 5
 Ciris Amyclæo formosior ansere Leda.
 Ac velut in niveo tenera cum primitus ovo
 Effigies animantis, & internodia membris
 Imperfecta nouo fluitant concreta calore:
 Sic liquido Scylle circumfusum equore corpus 10
 Semiferi incertis etiam nunc partibus artus
 Undique mutabant, atque undique mutabantur.
 Oris honos primum, & multis optata labella,
 Et patula frontis species concrescere in vnum
 Cœpere, & gracili mentum producere rostro. 15
 Tum, quâ se medium capitis discrimen agebat,
 Ecce repente velut patrios imitatus honores
 Purpuream concussit apex in vertice cristam.
 At *mollis varios intexens pluma colores
 Marmoreum volucris vestiuit tegmine corpus, 20
 Lentâ que perpetuas fuderunt brachia pennas,
 Inde alias parteis, minio que infecta rubenti,
 Crura, *nouam que aciem obduxit squalida *pellis,
 Et pedibus teneris unguis confixit acutos.
 Et tamen hoc demum misera succurrere pacto 25
 Vix fuerat placida Neptuni coniuge dignum.
 Nunquam illam posthac oculi videre suorum
 Purpureas flauo retinentem vertice vittas:
 Non thalamus Tyrio fragrans accepit amomo,
 Nulle illam sedes. quid enim iam sedibus illis? 30
 Que simul ut sese cano de gurgite velox
 Cum sonitu ad cælum stridentibus extulit alis,

membris

noua macies
pelle

Et

- Et multum latè dispersit in aequore rorem:
 Infelix virgo nequidquam morte recepta
 Incultum solis in rupibus exigit eum,
 Rupibus, & scopulis, & litoribus desertis.
 5 Nec tamen hoc iterum pœna sine. nanque Deum Rex
 Omnia qui imperio terrarum millia versat,
 Commotus talem ad Superos volitare puellam,
 Cùm pater extinctus caca sub nocte lateret:
 Illi pro pietate sua (nam saepe tepenti
 10 Sanguine taurorum supplex resperferat aras:
 Saepè Deum largo decorarat munere sedes)
 Reddidit optatam mutato corpore vitam,
 Fecit & in terris Haliaetus ales ut esset.
 Quippe aquilis semper gaudet Deus ille coruscus.
 15 Huic verò misera, quoniam damnata Deorum
 Iudicio, gnati que, & coniugis antè fuisset,
 Infesti apposuit que odium crudele parentis.
 Nanque ut in aethereo signorum munere præstans,
 Vnum quem duplici stellarum sidere vidi,
 20 Scorpius alternis clarum fugat Oriona:
 Sic inter sese tristes Haliaetus iras,
 Et Ciris memori seruant ad secula fato.
 Quacunque ille leuem fugiens secat aethera pennis.
 Ecce inimicus atrox magno stridore per auras
 25 Insequitur Nisus: quà se fert Nisus ad auras,
 Illa leuem fugiens raptim secat aethera pennis.